

فهرست

پیش درآمد ۱

فصل اول: مقدمه

۱-۱. پیش‌گفتار ۵

۱-۲. زبان ۷

فصل دوم: گفتمان و گفتمان‌شناسی

۲-۱. تعریف گفتمان ۱۵

۲-۲. گفتمان‌شناسی و انواع آن ۱۹

۲-۳. توازن قدرت ۲۰

۲-۴. ایدئولوژی (عقیده‌جاافتاده) ۲۱

۲-۵. جنسیت ۲۴

۲-۶. دین، نژاد و قومیت ۲۹

۲-۷. گفتار و نوشتار ۳۲

فصل سوم: شیوه‌های تحلیل

۳-۱. گفتمان‌شناسی توصیفی ۳۵

۳-۲. سازوکار آغازگری و بیانگری ۳۵

۳-۳. تمهیدات پیوندی ۴۰

۳-۴. توزیع گروه‌های واژگانی در بیانگونه‌های مختلف ۴۳

۳-۵. بافتار یا چارچوب متن ۴۳

۳-۶. واژگان هسته‌ای و غیرهسته‌ای ۴۶

۳-۷. تبعات توصیف واژگان به گروه‌های هسته‌ای و غیرهسته‌ای ۴۸

شش تجزیه و تحلیل مقابله‌ای گفتمان‌شناختی ...

- ۳-۸. نتیجه‌گیری ۵۱
- ۳-۹. میزان قطعیت ۵۲

فصل چهارم: گفتمان‌شناسی انتقادی

- ۴-۱. توجیه گفتمان ۵۳
- ۴-۲. شبکه‌ی نظام‌مند ون لیوون ۵۶
- ۴-۳. توضیح بیشتر مؤلفه‌های الگوی تحلیل شماره یک یارمحمدی ۶۰
- ۴-۱. اظهار با قرینه لفظی ۶۴
- ۴-۱-۱. ترکیبات واژگانی ۶۴
- ۴-۱-۲. واژگان با توضیح ۶۵
- ۴-۱-۳. مجتمع‌شدگی ۶۵
- ۴-۲. اظهار موزون و مقفی ۶۶
- ۴-۲-۱. کاربرد تعبیر در بافت غیرمنتظره ۶۶
- ۴-۲-۲. کاربرد سؤال در جایی که جواب واضح باشد ۶۶
- ۴-۲-۳. توضیح‌واضحات ۶۶
- ۴-۲-۴. کاربرد تعبیر در متن غیرمرسوم ۶۷

فصل پنجم: شبکه‌ی نظام‌مند شماره ۲ یارمحمدی

- ۵-۱. بومی کردن علوم در زبان فارسی ۶۹
- ۵-۲. توضیحات در باب مؤلفه‌های الگوی شماره ۲ یارمحمدی ۷۲

فصل ششم: زبان‌شناسی مقابله‌ای را برای چه می‌خواهیم؟

- ۶-۱. چرا زبان‌شناسی مقابله‌ای دست از سر من برنمی‌دارد؟ ۸۶
- ۶-۲. توضیحات ۹۰
- ۶-۲-۱. ملاحظات دستوری ۹۰

فصل هفتم: چارچوب تحلیل

- ۷-۱. مقدمه ۹۶
- ۷-۲. چارچوب‌های مقابله‌ای مرسوم ۹۸
- ۷-۲-۱. منظورشناسی زبان‌شناختی ۱۰۱
- ۷-۲-۲. منظورشناسی - جامعه‌شناختی ۱۰۴

۱۰۵ نظریه گفتارکنش ۷-۲-۲-۱
۱۰۶ اصول همکاری و ادب ۷-۲-۲-۲
۱۰۷ نیاز به حفظ حیثیت ۷-۲-۲-۳
۱۱۰ نظم درونی وقایع و فرازبان معناشناختی طبیعی ۷-۳
۱۱۴ تعارف غذای فارسی با فرازبان انگلیسی ۷-۳-۱
۱۱۵ تعارف غذای انگلیسی با فرازبان انگلیسی ۷-۳-۲
۱۱۵ تعارف غذای فارسی با فرازبان فارسی ۷-۳-۳
۱۱۵ تعارف غذای انگلیسی با فرازبان فارسی ۷-۳-۴
۱۱۷ نتیجه گیری ۷-۴

فصل هشتم: فرهنگ، امثال، و زبان

۱۱۹ مقدمه ۸-۱
۱۲۰ جلوه‌های فرهنگی و مقابله زبان‌ها ۸-۲
۱۲۳ تعریف لغوی و اصطلاحی مثل ۸-۳
۱۲۴ داده‌های تحقیق ۸-۴
۱۲۴ روش تحلیل ۸-۵
۱۲۴ جلوه‌های تأثیر فرهنگ اسلامی بر امثال ۸-۶
۱۲۵ قرآن ۸-۶-۱
۱۲۶ به کارگیری عین آیه ۸-۶-۱-۱
۱۲۶ به کارگیری معنی آیه ۸-۶-۱-۲
۱۲۹ داستان‌های قرآنی ۸-۶-۱-۳
۱۲۹ امثال عامیانه برگرفته از آیات قرآنی ۸-۶-۱-۴
۱۳۰ امثال برگرفته از احادیث ۸-۶-۲
۱۳۰ به کارگیری اصل حدیث ۸-۶-۲-۱
۱۳۱ امثال برگرفته از معانی احادیث ۸-۶-۲-۲
۱۳۳ فقه اسلامی ۸-۶-۳
۱۳۴ امثال صوفیانه ۸-۶-۴
۱۳۶ امثال برگرفته از سایر زمینه‌های فرهنگ اسلامی ۸-۶-۵
۱۳۷ نامه‌ای مربوط به فرهنگ اسلامی در امثال: ۸-۶-۵-۱
۱۳۷ نام مکان‌های اسلامی در امثال ۸-۶-۵-۲
۱۳۷ مفاهیم اسلامی در امثال: ۸-۶-۵-۳

۱۳۹ تأثیر فرهنگ شیعی بر امثال	۸-۶-۶
۱۴۰ اسامی امامان (ع) در امثال	۸-۶-۶-۱
۱۴۲ نام مکان‌های زیارتی و القاب منسوبان به زیارت آن‌ها	۸-۶-۶-۲
۱۴۳ مسائل خاص فرهنگ شیعی در امثال	۸-۶-۶-۳
۱۴۴ تعصبات مذهبی در امثال	۸-۶-۶-۴
۱۴۵ تأثیر زبان عربی بر امثال فارسی	۸-۶-۷
۱۴۵ نتیجه‌گیری	۸-۷

فصل نهم: فرهنگ ما و یادگیری زبان خارجی

۱۴۹ پیش‌گفتار	۹-۱
۱۵۰ زبان و فرهنگ	۹-۲
۱۵۱ آموزش فرهنگ تا چه حد جایز است؟	۹-۳
۱۵۸ عوارض فرهنگی آموزش زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم	۹-۴
۱۵۹ کوچک شمردن فرهنگ ملی	۹-۵
۱۵۹ ۱-۹-۵ انگلیسی به عنوان ابزار امپریالیسم فرهنگی	۹-۵-۱
۱۶۲ ۲-۹-۵ تأثیر همگانی کردن یادگیری زبان	۹-۵-۲
۱۶۵ ۳-۹-۵ عوارض آموزش زبان انگلیسی در کشورهای مسلمان	۹-۵-۳
۱۶۶ ۴-۹-۵ آموزش زبان به منظور کسب دانش نوین	۹-۵-۴
۱۶۷ ۵-۹-۵ تهیه و استفاده از آثار اسلامی به زبان انگلیسی و مواد درسی	۹-۵-۵
۱۶۹ ۶-۹ استفاده از ادبیات چندفرهنگی	۹-۶
۱۷۰ ۷-۹ نتیجه	۹-۷

فصل دهم: فرهنگ ایرانی و پنهان‌کاری

۱۷۴ مقدمه	۱۰-۱
۱۷۵ فرهنگ و یادگیری	۱۰-۲
۱۷۶ تحول فرهنگ	۱۰-۳
۱۷۷ فرهنگ جوانمردی	۱۰-۴
۱۷۸ رفتار دینی	۱۰-۵
۱۸۰ زبان، فرهنگ و عرفان	۱۰-۶

فصل یازدهم: تجربه‌ای از میان انبوه تجربه‌ها

فهرست

نه

۱۱-۱. نکات متفرقه ۱۸۴

فصل دوازدهم: نظری مجدد بر مقابله امثال در فارسی و انگلیسی

- ۱۲-۱. بهره‌گیری از مولکول‌های معنایی مشابه اولیه ۱۹۱
- ۱۲-۲. امثال با هسته‌های معنایی مشابه در لفظ سگ ۱۹۲
- ۱۲-۲-۱. امثال در معنای نجس ۱۹۲
- ۱۲-۲-۲. امثال در معنای بی‌ارزش ۱۹۲
- ۱۲-۲-۳. امثال در معنی وفاداری ۱۹۳
- ۱۲-۲-۴. امثال در معنی ناسپاسی ۱۹۳
- ۱۲-۲-۵. مثل در باب تأسف ۱۹۳
- ۱۲-۲-۶. امثال در باب فلاکت ۱۹۴
- ۱۲-۲-۷. امثال در باب وحشیگری سگ ۱۹۴
- ۱۲-۲-۸. مثل در باب وفاداری سگ ۱۹۴
- ۱۲-۲-۹. امثال در باب نافرمانی سگ ۱۹۴
- ۱۲-۲-۱۰. اقلام متفرقه مربوط به سگ ۱۹۵
- ۱۲-۳. مولکول‌های معنایی ثانویه ۱۹۵
- ۱۲-۳-۱. امثال در باب ولگردی ۱۹۵
- ۱۲-۳-۲. امثال در باب نافرمانی ۱۹۶
- ۱۲-۳-۳. مثل در باب احمقی ۱۹۶
- ۱۲-۳-۴. مثل در باب خشم ۱۹۶
- ۱۲-۳-۵. مثل در باب بی‌توجهی ۱۹۶
- ۱۲-۴. بهره‌گیری از مقوله‌های دستور نقشی هالییدی ۱۹۷
- ۱۲-۴-۱. فعالیت‌های تحرکی (Material Process) ۱۹۷
- ۱۲-۴-۱-۱. مقوله امید (Hope category) ۱۹۷
- ۱۲-۴-۱-۲. مقوله نصیحت (Advice Category) ۱۹۸
- ۱۲-۴-۱-۳. مقوله بدخواهی (Malevolent Category) ۱۹۸
- ۱۲-۴-۲. فعالیت‌های ذهنی (Mental Process) ۱۹۸
- ۱۲-۴-۲-۱. مقوله دیدن (See Category) ۱۹۸
- ۱۲-۴-۲-۲. مقوله حکم کردن (Verdict Category) ۱۹۸
- ۱۲-۴-۲-۳. مقوله نقد (Criticism Category) ۱۹۸
- ۱۲-۵. فعالیت‌های ارتباطی (Relational Process) ۱۹۸

ده تجزیه و تحلیل مقابله‌ای گفتمان‌شناختی ...

۱۹۹	۱۲-۵-۱	مقوله دانش (knowledge category)
۱۹۹	۱۲-۵-۲	مقوله درمان (Cure Category)
۱۹۹	۱۲-۵-۳	مقوله پول (Money Category)
۱۹۹	۱۲-۵-۴	فعالیت‌های رفتاری (Behavioral Process)
۱۹۹	۱۲-۵-۴-۱	مقوله رضایت
۱۹۹	۱۲-۵-۴-۲	مقوله رعایت وقت
۲۰۰	۱۲-۵-۵	فعالیت‌های گفتاری (Verbal Process)
۲۰۰	۱۲-۵-۵-۱	مقوله انتقاد (criticism Category)
۲۰۰	۱۲-۵-۵-۲	مقوله کوشش (Endeavor Category)
.....	۱۲-۵-۶	فعالیت‌های وجودی (Existential Process) (۲۰۰)
.....	۱۲-۵-۶-۱	مقوله مشارکت (Participate Category)
۲۰۰	۱۲-۵-۶-۲	مقوله ثروت (Wealth Category)
۲۰۰	۱۲-۵-۶-۳	مقوله امید (Hope Category)
۲۰۱	۱۲-۵-۷	امثال متفرقه

فصل سیزدهم: فرهنگ، خویشاوندی، و زبان‌شناسی مقابله‌ای

فصل چهاردهم: زندگی در شیراز در خدمت زبان‌شناسی مقابله‌ای

۲۳۹	منابع
-----	-------	-------

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ، عَلَّمَ الْقُرْآنَ، خَلَقَ الْإِنْسَانَ، عَلَّمَهُ الْبَيَانَ
(خداوندی که اهمیت و مقام بیان را بلافاصله بعد از خلقت خود انسان قرار داده است)

الف: پیش درآمد

این پیش درآمد در آغاز کم‌تر از یک صفحه بود. خانم ضیامجیدی، ویراستار محترم کتاب، پیشنهاد کردند که این پیش درآمد باید گسترده‌تر باشد و توضیحات مختصری راجع به کتاب و محتوای آن آورده شود. من به نوبه خود از خانم ضیامجیدی بسیار سپاسگزارم. ایشان بحق ویراستاری متبحر و توانا هستند و پیشنهادهاتی که کرده‌اند واقعاً بسیار سازنده بوده است. اول باید از ایشان تشکر کنم. خداوند وجود ایشان را برای جامعه علمی ما و انتشارات هرمس نگه دارد. من نمی‌توانم از مدیر توانای انتشارات هرمس، جناب آقای ساغروانی، نام ببرم. شما به کارنامه این مرد خدمتگزار علم نگاه کنید ببینید چه کتاب‌های عظیمی، که کم‌تر ناشری اقدام به نشر این آثار بزرگ می‌نماید، انتشار داده‌اند خداوند ایشان را هم برای ما نگاه دارد.

باید خاطر نشان سازم که بخشی از آنچه می‌توانست در اینجا بیاید در لابه‌لای مقدمه به عنوان فصل اول آمده است و اما این کتاب تلفیقی از سه گزارش مستخرج از یک طرح پژوهشی است که هزینه آن را بنیاد ملی نخبگان تأمین کرده است. از دست اندرکاران و مسئولان بنیاد، به ویژه از جناب آقای دکتر سعید سهراب‌پور، دوست و همکار فرهیخته قدیم بنده و قائم مقام بنیاد، کمال تشکر دارم. همان‌طور که ملاحظه می‌فرمایید، کتاب در چهارده فصل سامان یافته است. عنوان فصل‌ها به شرح زیر است:

۱. مقدمه؛ ۲. گفتمان و گفتمان‌شناسی؛ ۳. شیوه‌های تحلیل؛ ۴. گفتمان‌شناسی انتقادی؛ ۵. شبکه‌ی نظام‌مند شماره ۲ یارمحمدی؛ ۶. زبان‌شناسی مقابله‌ای را برای چه می‌خواهیم؛ ۷. چارچوب تحلیل؛ ۸. فرهنگ، امثال، زبان؛ ۹. فرهنگ ما و یادگیری زبان خارجی؛ ۱۰. فرهنگ ایرانی و پنهان‌کاری؛ ۱۱. تجربه‌ای از میان‌انبوه تجربه‌ها؛ ۱۲. نظری مجدد بر مقابله‌ی امثال در فارسی و انگلیسی؛ ۱۳. فرهنگ، خویشاوندی، و زبان‌شناسی مقابله‌ای؛ ۱۴. زندگی در شیراز در خدمت زبان‌شناسی مقابله‌ای.

این کتاب منبعث از تجربه‌ی پنجاه‌ساله‌ی نگارنده و مطالب آن صددرصد خانگی و بومی است. در این مدت، همسر و فرزندانم مرا تحمل کرده‌اند. چه کسی تحمل می‌کند کسی را که دائماً در گوشه‌ای چمباتمه می‌زند، می‌خواند، می‌نویسد ما هم که فرهنگ و عادت پشت میزنشینی نداشتیم، نه پشت ماشین تحریر نشستیم و نه کامپیوتر. بیخود نیست که پنج انگشت راست من کج و کوله شده است. علی‌هذا باید بگویم که به همسر و فرزندانم خیلی بدهکارم و بدین ترتیب از آنان سپاسگزاری می‌کنم. خیلی‌ها به من کمک کرده‌اند، از جمله مسئولان محترم دانشگاه آزاد اسلامی شیراز که هم‌اکنون در آنجا تدریس می‌کنم. من به همه‌ی آن‌ها دعا می‌کنم و از همه‌ی آن‌ها سپاسگزارم. در پایان جا دارد از سرکار خانم خاک‌رنگین نیز سپاسگزاری کنم، که این سطور را با دقت و صحت ماشین کرده‌اند.

در این دنیا که کس کس را نپرسد من از پیر مغان منت پذیرم

و السلام علی عبادالله الصالحین
لطف الله یارمحمدی